

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	22677 Психологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	053 Психологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22677
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Барчі Беата Василівна, Чупіна Катерина Олександрівна, Ларіонов Станіслав Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	08.10.2020 р. – 10.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/zviti_pro_samoocinyuvannya_opp_psihologiya_b7adb.pdf
Програма візиту експертної групи	https://sspu.edu.ua/images/2020/09/programma_vizita_magistratura_053_36ffc.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За підсумками роботи ЕГ під час вивчення нормативних документів і матеріалів сайту СумДПУ, дистанційного онлайн-візиту, встановлено, що освітньо-професійна програма «Психологія» з підготовки магістрів за спеціальністю 053 Психологія (далі – ОП), дійсно функціонує в СумДПУ і відповідно до мети, спрямована на спрямована на формування у магістрів основних компетенцій психолога, здатного до надання кваліфікованої психологічної допомоги фізичним особам, організаціям, окремим групам населення, самостійної роботи та продовження освіти за науковими програмами з психології. У ЕГ склались виключно позитивні враження від СумДПУ, його здобувачів, викладачів, керівників і адміністративного персоналу. Для функціонування ОП створено команду однодумців, які зацікавлені у підготовці магістрів і дійсно спроможні це робити.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. ОП створена і регулярно оновлюється з урахуванням інтересів і пропозицій стейкхолдерів. Для цього випускова кафедра і СумДПУ в цілому підтримує численні професійні і наукові зв'язки з провідними вченими-психологами і практиками. 2. В СумДПУ створено освітнє середовище, яке здатне повною мірою задовольнити усі вимоги і потреби магістрів, їх керівників і НПП, що залучені до викладання за ОП. Цьому сприяє потужна навчально-матеріальна база, небайдужість керівництва СумДПУ до потреб здобувачів. 3. Магістрам надано відмінні можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії та вибору навчальних дисциплін. Позитивною практикою є розширення можливостей вибору навчальних дисциплін з “широкого переліку”, що пропонується усіма кафедрами університету. 4. Викладання за ОП проводиться досвідченими науково-педагогічними працівниками, які відповідають усім вимогам щодо професійної і наукової кваліфікації. 5. В СумДПУ створено прозору систему інформування здобувачів про освітній процес, на веб-сайті знаходиться необхідна і актуальна інформація для усіх категорій учасників освітнього процесу. 6. В СумДПУ діють процедури опитування стейкхолдерів з важливих питань функціонування ОП, розроблений відповідний інструментарій, який є методологічно обґрунтованим. Результати опитувань обговорюються на випускових кафедрах, доступні на сайті ЗВО, тобто є прозорими.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. ЕГ в цілому позитивно оцінює політики і заходи інформування здобувачів в СумДПУ. Водночас, на фокус-групах з'ясовано, що здобувачів інформували, але вони недостатньо впевнені у власних знаннях щодо: - переліку практичних навичок, які вони мають опанувати під час навчання; - можливостей перезарахування РН, одержаних у інформальній та неформальній освіті; - різних аспектів академічної доброчесності, а також у наслідках недодержання академічної доброчесності; - процедури підсумкової конференції за результатами виробничої практики та у питаннях, які на неї виносяться. ЕГ рекомендує ЗВО посилити інформування здобувачів у цих напрямках. 2. Серед допоміжних і консультативних служб ЗВО студенти фокус-групи впевнено знають психологічну службу Університету, скриньку довіри, кураторів, самоврядування і керівників навчально-наукового інституту. ЕГ рекомендує розробити і впровадити заходи інформування здобувачів про можливості консультативної підтримки, які надаються підрозділами Університету. Можливо, у вигляді “Довідника студента”. 3. Можливості для академічної мобільності студентів даної ОП знаходяться, за твердженням адміністрації ЗВО, на етапі становлення. ЕГ рекомендує продовжувати роботу у цьому напрямку. 4. Представники студентського самоврядування констатували власну залученість до організації культурних і дозвільних заходів, частково – до наукових. Водночас вони недостатньо впевнені у знаннях щодо власної участі в процесах внутрішнього забезпечення якості освіти. ЕГ рекомендує визначити політику і конкретні форми залучення студентського самоврядування до здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. 5. Роботодавці, які були присутні на фокус-групі, констатували власну залученість до наукових заходів, що проводяться в Університеті, а також до процедур оновлення і перегляду ОП. ЗВО, крім того, надав відомості про залучення роботодавців до аудиторного викладання на умовах сумісництва. ЕГ рекомендує розширювати залучення роботодавців до проведення аудиторних занять, наприклад, у формі бінарних занять “роботодавець - НПП”.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП спрямована на формування у магістрів основних компетенцій психолога, здатного до надання кваліфікованої психологічної допомоги фізичним особам, організаціям, окремим групам населення, самостійної роботи та продовження освіти за науковими програмами з психології. Метою навчання є підготовка конкурентоспроможного фахівця в галузі психології, що володіє необхідними компетентностями для ефективної реалізації основних видів професійної діяльності психолога в різних сферах життєдіяльності з урахуванням потреб і запитів сучасного ринку праці регіонального та загальнодержавного масштабу. Цілі ОП, на думку ЕГ, сформульовані чітко, вони конкретизуються у її спеціалізації (консультативна психологія). Цілі ОП відповідають завданням СумДПУ, визначеним в Статуті (п. 1.11) (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf), а також концепції освітньої діяльності (п. 2.4.1 зазначеного документу). Місії СумДПУ конкретизовані в Стратегії розвитку на 2020-2030 (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya_b57d5.pdf), зокрема освітня (надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців, що відповідають потребам міжнародного і національного ринків праці; на особистий творчий розвиток всіх учасників освітнього процесу, орієнтованих на демократичні цінності), наукова (формування сучасного університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації), регіональна (інноваційна діяльність – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону) та соціальна (створення економічних та соціальних цінностей шляхом передачі технології та комерціалізації результатів навчання і досліджень громаді). Серед стратегічних цілей в Стратегії є здійснення переходу до моделі інноваційного Університету, науково-освітнього закладу системи вищої освіти, спроможного забезпечити підготовку, розвиток і підвищення кваліфікації конкурентоспроможних професіоналів у психологічній сфері діяльності. ЕГ констатує, що стратегічні цілі і місія СумДПУ відповідають цілям ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Відповідно до відомостей СО, ОП вперше введена у квітні 2016 року (випуск 2018 року), оновлена у 2019 (у зв'язку з прийняттям Стандарту вищої освіти) та 2020 році (у зв'язку з переглядом політики щодо вибору навчальних дисциплін та з урахуванням опитувань стейкхолдерів). ЕГ встановила, що ОП, крім того, змінювалась у 2017, зміни стосувались розподілу ОК, зокрема тривалості практик, мета і ПРН не змінювались. Мета ОП 2016, 2017 року – підготувати компетентного конкурентоспроможного фахівця в галузі психології, здатного забезпечити надання кваліфікованої психологічної допомоги фізичним особам, організаціям, окремим групам населення. ПРН 2016, 2017 років розроблені за відсутності Стандарту вищої освіти, спираючись на НРК (8 рівень). Мета ОП 2019, 2020 – сформувати у магістрів основні компетенції психолога, здатного до надання кваліфікованої психологічної допомоги фізичним особам, організаціям, окремим групам населення, самостійної роботи та продовження освіти за науковими програмами з психології. ПРН 2019, 2020 – взято зі Стандарту, уведено 2 додаткові (ПРН 12-13, які стосуються власне спеціалізації ОП, провадження психоконсультування). ЗВО надав протоколи кафедри щодо перегляду/оновлення ОП за 2020 рік (запит № 10), де підтверджується урахування потреб здобувачів (опитування грудень 2019) та випускників (опитування вересень 2019) щодо ПРН 12-13. На засіданні були також присутні роботодавці (8 осіб), які брали участь в обговоренні ОП в цілому та її ОК. ЕГ підтверджує, що зазначені в СО опитування здобувачів, випускників і роботодавців проводились, констатується їх задоволеність метою ОП і ПРН. Під час фокус-груп роботодавці і здобувачі підтвердили, що залучались до обговорення ПРН. В СумДПУ існують експертні ради стейкхолдерів (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/nakaz_pro_zatverdzhennya_skladu_ekspertnih_rad_steykholderiv_za_op_897aa_10c09.pdf), члени якої брали участь в обговоренні ОП. Таким чином, ЕГ констатує, що: 1. Мета ОП (з 2019 року) сформульована з урахуванням позицій стейкхолдерів. 2. ПРН ОП (з 2019 року), крім тих, що визначені Стандартом, сформульовані з урахуванням позицій стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП відображають розвиток спеціальності і ринку праці, галузевий контекст, з огляду на те, що надання психологічної допомоги (конкретніше - психологічне консультування) є традиційним (знаходиться в межах галузі і спеціальності) і “заотребуваним” з точки зору ринку праці напрямом практичної діяльності психологів. Під час фокус-груп НПП і в ході аналізу їх документів з підтвердження академічної і професійної кваліфікації, ЕГ дійшло до висновку, що НПП переважно є фахівцями-практиками у сфері психологічного консультування, а отже свідомі сучасним тенденціям розвитку спеціальності і ринку праці. Регіональний контекст ОП полягає, на думку ЗВО, у підготовці для регіону висококваліфікованих психологів-консультантів. На фокус-групах роботодавців і випускників з'ясовано, що значна частка практичних психологів Сумської області – випускники СумДПУ, тобто ОП дійсно спрямована на підготовку фахівців “для регіону”. При цьому вираженого регіонального контексту на ОП немає, вона актуальна для роботодавців з всієї країни. ЕГ додатково пояснює, що кваліфікація/спеціалізація за ОП змінювалась, з 2016 (Викладач психології. Психолог. Психолог-консультант / Юридичний психолог), у 2017 році (Психолог. Психолог-консультант / Практичний психолог / Організаційний психолог), у 2019, 2020 (Консультативна психологія). Це, на нашу думку, свідчить про звуження фокусу ОП, усвідомлення проектною групою її унікальності

для ринку праці. З 13 ПРН, які є в ОП, 11 - взято зі Стандарту вищої освіти, 2 - розроблені проектною групою. Вони повною мірою відображають зміст психологічного консультування як основного фокусу ОП, а отже відповідають ринку праці і тенденціям розвитку спеціальності 053 Психологія. При проектуванні і оновленні ОП був врахований досвід аналогічних вітчизняних програм (щодо кредитного виміру дисциплін; академічної мобільності і добросесійності; придатності випускників до працевлаштування; методів навчання та викладання; кількісного співвідношення відповідності програмних компетентностей результатам навчання). ЗВО встановлено, що інші ОП мають подібні до ОП «Психологія» складові за вказаними позиціями і не потребують впровадження. При аналізі аналогічних ОП значна увага також приділялася пропозиціям вибіркового курсів здобувачам ЗВО. Зокрема, в ОП було запроваджено 2 аналогічні курси з підготовки фахівців: «Діагностика і корекція аномального розвитку», подібно до ОП ДВНЗ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, та «Короткотривале кризове консультування», подібно до ОП Київського університету імені Бориса Грінченка.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП включає всі програмні результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія для освітньо-професійних програм.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Відповідність розвитку ОП стратегічним цілям СумДПУ, чітке бачення керівництва університету подальших перспектив розвитку ОП за спеціальністю 053 в цьому закладі вищої освіти. 2. Залучення здобувачів, випускників та роботодавців до процедур оновлення і перегляду ОП, наявність і діяльність експертної ради стейкхолдерів за ОП. 3. ОП має чіткий фокус, який відображено у спеціалізації. ЕГ констатує, що це - результат розвитку ОП, де спеціалізація "викристалізувалась".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ОП повністю відповідає критерію, зокрема: 1) вона має визначений фокус, затребувана на ринку праці; 2) повністю відповідає стратегії розвитку ЗВО; 3) має цілі і ПРН, сформульовані за участю стейкхолдерів і з урахуванням їх потреб; 4) відповідає сучасним тенденціям розвитку психології як науки, психологічної практики як сфери професійної діяльності випускників. Взірцевою практикою є створення експертних рад стейкхолдерів за освітніми програмами, наявність загальноуніверситетської політики їх залучення до процедур оновлення і перегляду ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП повністю відповідає критерію, зокрема: 1) вона має визначений фокус, затребувана на ринку праці; 2) повністю відповідає стратегії розвитку ЗВО; 3) має цілі і ПРН, сформульовані за участю стейкхолдерів і з урахуванням їх потреб; 4) відповідає сучасним тенденціям розвитку психології як науки, психологічної практики як сфери професійної діяльності випускників. Взірцевою практикою є створення експертних рад стейкхолдерів за освітніми програмами, наявність загальноуніверситетської політики їх залучення до процедур оновлення і перегляду ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального

навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих її компонентів відповідає вимогам щодо обсягу програми визначеним статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти та відповідає стандарту вищої освіти з підготовки здобувачів на другому рівні вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОК має чітку структуру, вона складається з обов'язкових компонент - 46 кредитів (з них цикл загальної підготовки - 9 кредитів, цикл професійної підготовки - 37 кредитів), вибіркового компонент - 23 кредити (25,6%, що відповідає вимогам), практичної підготовки - 9 кредитів, підсумкової атестації - 12 кредитів (кваліфікаційний екзамен, підготовка і захист магістерської роботи). ОК, що входять до ОП, становлять логічну взаємопов'язану систему, що підтверджується їх змістом, а також розташуванням у структурно-логічній схемі. У ЕГ були певні сумніви щодо можливості досягнення РН6, яку покладено на виробничу практику, кваліфікаційну роботу та одну навчальну дисципліну «Профілактика і корекція відхилень у поведінці», до змісту якої прямо не входять відповідні теми, а також РН8, досягнення якої покладено на виробничу практику і три навчальні дисципліни, до змісту яких прямо не входить тематика оцінювання складності професійних завдань і звернення по допомогу. Поглиблене вивчення навчально-методичних матеріалів за ОП дало змогу переконатись, що зазначені ПР досягаються, зокрема: - в ОК1.05 «Профілактика і корекція відхилень у поведінці» розглядаються теми «Профілактика як запобігання виникнення відхилень і створення умов повноцінного буття та розвитку особистості» та «Проблема психологічного здоров'я та психогігієни особистості», змістом яких передбачено розгляд можливостей застосування системи просвітницької роботи з зазначених питань. Крім цього, одним із завдань самостійної роботи магістрантів є складання програми профілактичної та психокорекційної роботи з метою попередження та/ або розв'язання запропонованих психологічних проблем особистості (ІНДЗ-1). До змістового наповнення такої програми включено розробку тем і змісту просвітницьких заходів щодо інформування осіб стосовно природи проблеми, шляхів, технік її подолання, методів самоорганізації та самокорекції. - в ОК 1.07 «Психологія вищої школи» використовується науково-дослідний професійно-спрямований навчальний проект та навчальне моделювання експерименту, засобами контролю яких є обговорення та взаємооцінювання виконаного групового навчального проекту. В ОК 1.09 «Сучасні технології психологічного консультування» передбачені методи навчання: розв'язування задач, методи організації рефлексії та відповідні форми контролю та оцінювання. В ОК 1.11 «Короткотривале кризове консультування» представлені методи навчання семінар – розгорнута бесіда, семінар-дискусія, оцінювання участі студентів в яких забезпечуються взаємоопитуванням, самоаналізом відповідей та виконання завдань, взаємоконтролем відповідей та виконання завдань. Вивчення робочих програм навчальних дисциплін, навчально-методичного забезпечення ОК, яке доступно в системі дистанційного навчання СумДПУ, дозволяє ЕГ констатувати, що ОК в сукупності дають можливість досягти заявлених РН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ОП вміщує 11 обов'язкових ОК, з яких 8 прямо відповідають предметній області (Філософія психології, Профілактика і корекція відхилень у поведінці, Сучасні засоби психодіагностики, Психологія вищої школи, Вікова психокорекція, Сучасні технології психологічного консультування, Психологія роботи з сім'єю, Короткотривале кризове консультування). Крім того, один ОК «Іноземна мова за професійним спрямуванням» спрямований на формування мовних компетентностей психолога, і два ОК спрямовані на формування дослідницьких навичок («Цифрові технології в галузі», «Методика та організація наукового дослідження»), що відповідає стандарту вищої освіти. Аналіз робочих програм навчальних дисциплін, їх навчально-методичного забезпечення, а також програм виробничої практики і кваліфікаційного екзамену дозволяє ЕГ констатувати, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 053 Психологія.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП дає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію через індивідуальний вибір здобувачами освітніх компонент в обсязі 25,6 %. На сайті СумДПУ є документи, що регулюють вибір дисциплін, зокрема «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf);
«Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка»,

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilniy_vibir_disciplin_e84b5.pdf). На сайті СумДПУ розміщений перелік вибірових компонентів для здобувачів (<https://sspu.edu.ua/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>), у відповідності до якого здобувачам вищої освіти у їх особистих кабінетах на сайті СумДПУ пропонується ознайомитися з переліком і анотаціями (презентаціями) навчальних дисциплін та зробити вибір. З 359 ОК за вибором здобувача, які є в каталозі, 13 - по випусковій кафедрі психології. Анотації ОК, на думку ЕГ є надто стислими, до 3 з них - відсутні. ЗВО пояснює це практикою проведення пробних лекцій для усвідомленого вибору здобувачем ОК, що підтвердилось на фокус-групах. Крім того, навчально-методичне забезпечення вибірових ОК є в наявності на кафедрах для більш детального ознайомлення, а РПНД - на сайті кафедри (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/osvita/mahistr/2020-2021-pr>). В електронних кабінетах висвітлюються тільки пропозиції, актуальні для року навчання (ЕГ не мала доступу до електронних кабінетів, ЗВО це пояснило достатньо обґрунтовано, запит 26). Обирають раз на рік, перший - у вересні, на 3 семестр - в березні. У здобувачів є право «широкого вибору» дисциплін з інших ОП, що підтвердилось на фокус-групі зі здобувачами. Групи формуються в середньому по 7-8 осіб. ЕГ уточнило питання щодо малочисельних груп, представником адміністрації пояснено, що групи комплектуються навіть при наявності одного слухача. Результати опитування здобувачів у січні 2020 показують їх задоволеність наданими можливостями для вибору навчальних дисциплін (https://psy.sspu.edu.ua/images/mag_opros.pdf). ЕГ констатує зростання можливостей для вибору навчальних дисциплін, у ОП 2016, 2017 - це блочна система (4 блоки, вибір 1 з 2, та + 3 дисципліни спеціалізації), у ОП 2019 - вибір з 7 блоків (1 з 2), ОП 2020 - вибір з "широкого переліку". З наданих ЗВО документів (відповідь на запит 13), а також пояснень НПП, адміністративного персоналу і здобувачів на фокус-групах, ЕГ констатує, що вибір навчальних дисциплін на ОП дійсно відбувається.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП враховує практичну підготовку (ПП1 Виробнича психологічна практика). Даній освітній компоненті, відповідно до ОП 2020 року відповідають програмні компетентності ЗК1-4,6,8,9, СК2,4-12 та програмні результати навчання ПР1-9, 11-12. Програма виробничої практики, щоденники практики (відповідь на запит №1), звіти магістрантів з практики (відповідь на запит №3) та опитування здобувачів ЕГ засвідчують формування заявлених в ОП ПРН під час практичної підготовки. Зміст практичної підготовки в ОП зазнав змін. Так, в ОП 2016 року наявні дві ОК практичної підготовки (асистентська практика у ВНЗ, виробнича психологічна практика, по 6 кредитів кожна), в ОП 2017, 2019 року - так само (7,5 та 8 кредитів кожна), в ОП 2020 - тільки виробнича психологічна практика (9 кредитів). ЗВО пояснює це тим, що випусникам до 2020 року присвоювалась кваліфікація "Викладач психології", яка тепер не присвоюється, отже потреби у асистентській практиці немає. Кредити з ОК "Асистентська практика у ВНЗ" розподілені на виробничу практику та на написання кваліфікаційної роботи, що узгоджується з запитом здобувачів (відповідь на запит № 10). Як компенсацію, створено вибірову навчальну дисципліну "Методика навчання психології у вищій школі". Практична підготовка за ОП відповідає вимогам самого ЗВО, які актуалізовані у Положенні про проведення практик у СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf). ЗВО надав перелік баз практики (8 баз, різних з точки зору повсякденної діяльності психолога), та відповідні угоди з цими установами на проведення практичної підготовки (відповідь на запит № 2). Водночас ЕГ висловлює декілька зауважень щодо практики: 1. В університетському положенні детально прописана процедура підготовки, проведення, захисту практик, які деталізуються ще більше у програмі практики, розробленій на випусковій кафедрі. Здобувачі вищої освіти, між тим, недостатньо впевнені у власних знаннях щодо цих процедур, що засвідчено на фокус-групі. 2. Процедура захисту матеріалів практики передбачає підсумкову конференцію на практиці. Між тим, в п. 4.4 "Загальні критерії диференціації оцінок з практики" оцінки виступу немає.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз освітніх компонентів, результати бесіди ЕГ зі стейкхолдерами (здобувачами, працевластачами, НПП, випускниками) дозволили дійти висновку, що освітні компоненти даної ОП сприяють формуванню та розвитку соціальних навичок, що відповідає заявленим цілям програми. Це відбувається завдяки тому, що: 1. Формування соціальних навичок враховано як завдання підготовки психолога-консультанта за ОП (у відповідних компетентностях і РН, які наведено в звіті СО). 2. За ОП використовуються різноманітні інтерактивні методи навчання і викладання, що підтверджується аналізом навчально-методичного забезпечення ОК (особливо це стосується ОК спеціальності "Профілактика і корекція відхилень у поведінці", "Психологія вищої школи", "Вікова психокорекція", Сучасні технології психологічного консультування", "Психологія роботи з сім'єю" та ін.). До прикладу, в ОК "Короткотривале кризове консультування" використовуються: робота в парах і трійках, презентація вправ здобувачами, виступи і повідомлення, групова презентація, рольові розігрування тощо. В критеріях оцінювання на семінарах (у різних темах різні критерії): виразність, образність (2 бали), активність, налаштованість на співпрацю (2 бали), структурованість і послідовність викладення (2 бали), зворотній зв'язок (2 бали), 3. Практична складова підготовки за ОП передбачає формування соціальних навичок, необхідних психологу-консультанту. В програмі практики є завдання з психоконсультативної і психокорекційної роботи, психопрофілактики, просвітницької роботи, що передбачають професійне діалогічне спілкування, публічні виступи. Релевантними соціальними навичками є: комунікативні, прогностичні, креативність, автономність, відповідальність тощо. 4. ЗВО, крім заявлених в ОП, дає додаткові можливості формування soft-skills. Наприклад, при випусковій кафедрі діє Навчально-науковий центр надання психологічної допомоги населенню

(<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/tsentr-psykholoh-i-ya>), де здобувачі опановують соціальні навички при роботі з клієнтами.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ отримала у розпорядження навчальні плани 2016-2020 років. Кожен з них затверджений ректором у встановленому порядку. У НП кількість аудиторних годин навчальних занять у навчальних дисциплінах спланована у відповідності до внутрішніх нормативних документів і складає максимально 10 аудиторних годин на кредит (Положення про організацію освітнього процесу, п. 5.6) (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf). Тижневе аудиторне навантаження на магістрів складає приблизно 15 годин, що відповідає п. 5.8 зазначеного Положення (не більше 18 год.). Навчальні дисципліни і практики плануються в обсязі 3 і більше кредитів ЄКТС, а їх кількість на навчальний рік не перевищує шістнадцяти, що відповідає п. 3.5. зазначеного Положення. Обов'язкова складова навчального плану за ОП в кредитах ЄКТС становить 51,1%, вибіркова складова - 25,6%, що узгоджується з п. 3.5. зазначеного положення. В цілому обсяг компонентів ОП реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів та забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Здобувачі за результатами опитування (https://psy.sspu.edu.ua/images/mag_opros.pdf) вказали на високий рівень задоволеності навчальним навантаженням (4,6 балів з 5). Те ж саме підтверджено на фокус-групі. ЕГ зазначає також диференційованість підходу до розподілу аудиторного/самостійного навантаження в різних навчальних дисциплінах. До прикладу, "Психологія вищої школи" і "Профілактика і корекція відхилень у поведінці" - по 4 кредити, але аудиторне навантаження 30/40 год., у зв'язку з більшою практичною спрямованістю другої дисципліни.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна освіта за ОНП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. ОП має чітку спрямованість на підготовку психолога-консультанта відповідно до обраної спеціалізації завдяки змісту навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, а також дисциплін вільного вибору. ЕГ констатує розвиток ОП в цьому напрямку від 2016 до тепер. 2. Переважна частина ОК циклу професійної підготовки є авторськими курсами, які мають потужне науково-методичне забезпечення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. ЕГ вважає, що ЗВО має звернути увагу на доцільність внесення змін в програми навчальних дисциплін, включення конкретних тем, зокрема щодо забезпечення опанування РН: РН 6 (розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість) покладено на виробничу практику, кваліфікаційну роботу та одну навчальну дисципліну "Профілактика і корекція відхилень у поведінці", до змісту якої прямо не входять відповідні теми. ЕГ допускає, що не всі здобувачі можуть опанувати зазначений РН під час проходження практики, а також в ході виконання магістерської роботи. РН 8 (оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації) покладено на виробничу практику і три навчальні дисципліни, до змісту яких прямо не входить тематика супервізійної та інших актуальних форм професійної підтримки психологів. 2. ЕГ рекомендує розширити анотації чи розробити силабуси для ОК вільного вибору. 3. В університетському положенні детально прописана процедура підготовки, проведення, захисту практик, які деталізуються ще більше у програмі практики, розробленій на випусковій кафедрі. Здобувачі вищої освіти, між тим, недостатньо впевнені у власних знаннях щодо цих процедур, що засвідчено на фокус-групі. Отже, ЕГ рекомендує підсилити інформування здобувачів в цьому контексті. 4. Процедура захисту матеріалів

практики передбачає підсумкову конференцію на практиці. Між тим, в програмі практики, п. 4.4 “Загальні критерії диференціації оцінок з практики” оцінки виступу немає. ЕГ рекомендує урахувати це в програмі практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та окремих її компонентів відповідає вимогам законодавства щодо обсягу та відповідає стандарту вищої освіти з підготовки здобувачів на другому рівні вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Зміст освітньої програми має чітку структуру; ОК, включені до ОП, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст ОП повністю відповідає предметній області спеціальності 053 Психологія. Структура ОП передбачає можливість вибору навчальних дисциплін і він дійсно проводиться здобувачами. ОП передбачає практичну підготовку, що дає змогу сформувати актуальні для професійної діяльності компетентності. Навчання за ОП дає здобувачам можливості сформувати актуальні для професійної діяльності соціальні навички. Обсяг ОП і її ОК відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню РН.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Для вступників створений спеціальний розділ на сайті університету “Вступна кампанія” (<https://www.sspu.edu.ua/vstupna-kampaniia>) на якому розміщено всю необхідну інформацію щодо вступу в університет та на ОП зокрема. Правила прийому регулюються “Правилами прийому для здобуття вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка” (<https://www.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/06/15/pravylaprojomy2020.pdf>). Опрацювавши зміст цих документів, членами експертної групи було зафіксовано, що в Правилах прийому окреслюються безпосередньо строки прийому заяв і документів, вступних екзаменів, конкурсного відбору та зарахування на навчання здобувачів вищої освіти, у т.ч. за освітньою програмою 053 Психологія . Отже, правила прийому на ОП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Вони висвітлені на офіційному сайті ЗВО. Обов'язковим є складання ЄВІ, для підготовки абітурієнтів до якого діє Консультативний Центр надання допомоги абітурієнтам (<https://www.sspu.edu.ua/konsultatyvnyi-tsentr-nadannia-dopomohy-abituriientam>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступити на ОП мають право вступники, що здобули освітній рівень «Бакалавр» за спеціальністю «Психологія», а також особи, які здобули освітні ступені бакалавра чи магістра (ОР спеціаліста) за іншою спеціальністю. Для вступників які прагнуть вступити на дану ОП, на сайті розміщено програму вступного фахового іспиту з Психології (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/vstup/053_psihologiya_e2ae9.pdf). Програма вступного іспиту складається з таких розділів: загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, психодіагностика, основи психокорекції, психологічна служба в закладах освіти. Це дає можливість з'ясувати базові знання абітурієнтів, які знадобляться їм під час навчання в магістратурі. В програмі вступного іспиту чітко окреслено критерії оцінювання та надано посилання на рекомендовану літературу для підготовки до іспиту. У 2020 році для вступників, які мають не профільну спеціальність складання додаткових вступних випробувань, для здобуття ступеня магістра на основі ступеня освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) скасовано (<https://www.sspu.edu.ua/prohramy-vstupnykh-vyprobuvan>). ЕГ рекомендує оновити літературу, яка рекомендована для підготовки до іспиту, у зв'язку з тим, що більшість джерел видані до 2008 року.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів, які здобуті під час академічної мобільності регламентуються “Положенням про академічну мобільність студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка”(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf) та “Положенням про перезарахування результатів навчання в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка”(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultatuv_navchannya_a4e48.pdf). Під час опитування фокус-груп було визначено що випадків академічної мобільності серед здобувачів на даній ОП не було. Можливості для академічної мобільності студентів даної ОП знаходяться, за твердженням адміністрації ЗВО, на етапі становлення (відповідні договори підписані для здобувачів за деякими іншими спеціальностями, для 053 - на етапі підписання). ЕГ рекомендує продовжувати роботу у цьому напрямку, зокрема шляхом підписання міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проєктів, договорів про співробітництво між Університетом або його основними структурними підрозділами та вітчизняними/іноземними закладами вищої освіти (науковими установами) та їх основними структурними підрозділами за узгодженими між Університетом та партнерами освітніми програмами, що включають програми академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів отриманих в неформальній освіті регулюються “Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azco3.pdf). Перезарахування кредитів здійснюється кафедрами за письмовим зверненням студентів. Під час опитування здобувачів освіти визначено що вони недостатньо мірою розуміють можливості перезарахування результатів навчання, одержаних у інформальній та неформальній освіті. Єдиним випадком перезарахування результатів навчання здобувачам вищої освіти Григорчук Л.В. та Семі Н.М. у 2019 році були перезараховані бали за отримані призові місця у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Психологія» та Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з курсів: «Вікова психокорекція» в рахунок дисциплін «Методика та організація наукового дослідження», «Сучасні технології психологічного консультування». ЕГ рекомендує впровадити заходи популяризації неформальної та інформальної освіти, роз'яснювати здобувачам процедури перезарахування результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Для абітурієнтів університету створено спеціальну вкладку на сайті, з усією необхідною інформацією, яка є доступною та прозорою, зокрема правилами прийому, програмами вступних випробувань та документами, які необхідно для вступу. 2. Правила прийому на навчання за ОП враховують наявність загальних та спеціальних компетентностей з психології, які потрібні для вступу на ОП. 3. В Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка розроблена значна нормативна база, яка регулює визнання результатів отриманих під час академічної мобільності та отриманих в неформальній освіті .

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ рекомендує оновити літературу, яка рекомендована для підготовки до іспиту, у зв'язку з тим, що більшість джерел видані до 2008 року. ЕГ рекомендує активізувати роботу, щодо створення можливостей для академічної мобільності студентів ОП ЕГ рекомендує впровадити заходи популяризації неформальної та інформальної освіти, роз'яснювати здобувачам процедури перезарахування результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Акредитована освітня програма в основному відповідає критерію. В університеті розроблені чіткі та зрозумілі критерії щодо вступу на ОП, перезарахування результатів, отриманих під час академічної мобільності, або здобутих у неформальній освіті. Існує практика перезарахування результатів, отриманих в неформальній освіті. Виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На ОП застосовуються як традиційні системи методів та прийомів навчання, так і комунікативно-інтерактивні методи (тренінги, акваріуми, воркшопи, дебати, дидактичні ігри, рольові ігри, пошукове прогнозування). Впроваджено систему ІНДЗ, спрямовану на опанування та рефлексію професійно значущих компетентностей студентів з дисциплін. Використання даних методів дає можливість досягти заявлених в ОП цілей та ПРН. Студентоцентрикований підхід реалізовується через надання студентам права обирати дисципліни за вибором. Свідченням цього є наявність відповідних заяв від студентів (було надано під час візиту). На сайті ЗВО у вільному доступі міститься Каталог вибіркового дисциплін (<https://sspu.edu.ua/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>), затверджений Вченою радою (протокол №1 від 31.08.2020 р.). Студенти мають можливість ознайомитись із загальною інформацією про дисципліну, метою та завданнями. Новою практикою вибору дисциплін, починаючи з 2020 року, є здійснення процедури вибору за допомогою електронного кабінету студента (скріншоти особистих кабінетів студентів Степанченко О.В. та Ніколенко В.В. та відомості з бази вибіркового дисциплін СумДПУ додано по запиті ЕГ під час візиту). На користь студентоцентрованого підходу свідчать результати опитувань здобувачів, які задоволені вибором форм і методів навчання НПП. Крім того, їм надано можливість впливати на вибір форм і методів навчання завдяки механізму опитувань та обговорень їх результатів на випусковій кафедрі за їх участю. Також вільними у виборі для студентів є і бази для проходження практики. Підбір і реалізація методів навчання і викладання за ОП відповідають принципам академічної свободи. Здобувачі під час зустрічі відмітили задоволення від застосування викладачами інноваційних освітніх форм та методів, а також підтвердили факт проведення анонімного опитування щодо них. Як результат, в оновленій ОП додано години на написання кваліфікаційної роботи, збільшено кількість практичних занять, відмінено асистентську практику (залишено виробничу психологічну практику). Реалізацією принципу академічної свободи є надані здобувачам можливості вільно обирати проблематику кваліфікаційних робіт, а вже на другому етапі з керівником студенти формують конкретні теми. ЕГ констатує, що у ЗВО надані можливості здобувачам брати участь у програмах міжнародної академічної мобільності, але таких програм саме за спеціальністю - поки що немає. Адміністрація ЗВО на фокус-групі наголосила, що така робота ведеться. ЕГ рекомендує її завершити. Досягненню заявлених в ОП ПРН сприяє створений в ЗВО сучасний освітній простір. Корисною для здобувачів практикою є система Дистанційного навчання (<https://dl.sspu.edu.ua/login/>). У відкритому доступі для здобувача є наступні інформаційні сервіси: Електронний каталог (<https://lib.sspu.edu.ua/library/DocSearchForm.jsessionid=4B69025166079A7FE70439845D3851BF6>), Розклад занять (<https://sspu.edu.ua/schedule/>), eSSPU Institutional Repository (<https://repository.sspu.edu.ua/>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз змісту зустрічей з учасниками освітнього процесу підтверджує факт доступності та зрозумілості інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Інформація про освітні компоненти представлена у формі анотацій (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>), робочих програм, які розміщені на сайті університету (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/osvita/mahistr/2020-2021-nr>) та у формі силабусів (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/vykhovannia/sylabusy-navchalnykh-dystsyplin/or-mahist>). Здобувачі вищої освіти мають до них вільний доступ. Результати зустрічей ЕГ зі здобувачами підтверджують наявність процедури ознайомлення з цілями, змістом та програмними результатами навчання, порядком та критеріями оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Беручи до уваги можливість студентів обирати дисципліну з інших освітніх програм, практикою є застосування зустрічей із викладачами для презентації курсів. Факти вибору дисциплін з іншої освітньої програми за даною ОП не було; зі слів студентів було виявлено, що мотивом їхнього вибору дисциплін є професійно-орієнтовані курси в галузі психології. З метою досягнення програмних результатів навчання на ОП розроблено низку різноманітних форм виконання самостійної роботи студентів. Водночас ЕГ зауважує, що в наданих ЗВО програмах навчальних дисциплін, силабусах та навчально-методичних матеріалах не диференційовано критерії щодо оцінювання різних форм самостійної роботи. На програмі запроваджена практика моніторингу оцінки здобувачами окремих аспектів освітнього процесу за допомогою опитування, яке проводилося в паперовому вигляді та, починаючи з весни 2020 року в електронному вигляді. Дана практика дозволяє провести внутрішній моніторинг якості вищої освіти та виявити рівень участі студентів в регулюванні навчального процесу (результати опитування було надано по запиті ЕГ для ознайомлення під час візиту). Інформування про цілі, зміст та очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання у межах освітніх компонентів за даною ОП відбувається в перший тиждень навчання на першому аудиторному занятті. У разі виникнення додаткової інформації, студенти мають можливість звернутися до викладачів (підтверджено під час інтерв'ювання студентів).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Робота експертної групи з учасниками освітнього процесу підтвердила факт, що ЗВО забезпечує поєднання навчання і дослідження під час реалізації освітньої програми. Здобувачі мають можливість здійснювати дослідження за власними інтересами; публікувати їх результати самостійно та у співавторстві з викладачами у щорічному збірнику наукових праць за результатами конференції «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя». Аналізуючи кількісні показники наукової роботи здобувачів за даною освітньою програмою ЕГ фіксує, що у 2016 році було опубліковано 6 наукових праць, у 2017 році – 12, у 2018 р. – 73, у 2019 р. – 27 і в 2020 р. – 9 наукових праць. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за ОП щорічно приймають участь у конкурсах студентських наукових робіт, олімпіадах, проєктах і наукових заходах, науково-практичних конференціях міжнародного, Всеукраїнського, регіонального та університетського рівнів. До прикладу, студентка Олена Гаврикова зайняла III місце у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Педагогічна та вікова психологія» (2017 р.), Аліна Мережкіна зайняла V місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Психологія» (Теоретична та прикладна психологія) (2018 р.), Лідія Григорчук зайняла III місце у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Психологія» (Теоретична та прикладна психологія) (2019 р.), Наталія Сема зайняла I місце у другому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у галузі «Педагогічна та вікова психологія» (2019 р.). Підтвердженням якісних показників наукової роботи здобувачів є і участь у міжнародних курсах та конференціях (Анна Артеменко, Анна Рябокон, Марія Низова, Яна Лакатош та Людмила Ацентьєва) сертифікати підтвердження були надані ЕГ під час візиту по запиті. Тематика кваліфікаційних робіт здобувачів корелює із науково-дослідною темою кафедри «Психологічні умови та технології ефективного функціонування і розвитку особистості в генезі її буття» (номер державної реєстрації 0116U007543). Здобувачі мають змогу отримати методичні, інформаційні та консультативні послуги у методичному кабінеті кафедри, а також функціонує Центр психологічної допомоги «Психолог і Я», метою якого є дослідження основних принципів консультативної діяльності та можливостей надання психологічної допомоги в межах консультативної бесіди з клієнтами, розробка теоретичних аспектів і технологій підготовки студентів для надання психологічної допомоги (<https://ipp.sspu.edu.ua/index.php/tsentr-psykholohichnoi-dopomohy-psykholohiia-i-ya>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Проаналізувавши робочі програми освітніх компонентів, ЕГ дійшла висновку, що науково-педагогічні працівники оновлюють зміст дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі психології. Перегляд робочих програм дисциплін здійснюється за потреби. За результатами аналізу аналогічних ОП значна увага приділялася пропозиціям вибіркового курсів здобувачам ЗВО. Зокрема, в ОП «Психологія» у СумДПУ імені А.С. Макаренка було запроваджено 2 аналогічні курси з підготовки фахівців, «Діагностика і корекція аномального розвитку», подібно до ОП ДВНЗ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, та «Короткотривале кризове консультування», подібно до ОП Київського університету імені Бориса Грінченка. За результатами проведених зустрічей з НПП було підтверджено факти оновлення змісту ОК, а саме: в результаті моніторингу ринку праці та аналізу даних опитувань студентів ОК «Діяльність психолога в різних галузях» (ОП 2016 – 2017 рр.) було доповнено змістовим начиненням питань побудови кар'єрного зростання та психології реклами і перейменовано у ОК «Інноваційна діяльність психолога» (ОП 2019 р.); ОК «Філософія науки» (ОП 2019 р.) було доповнено темами з «Історії психології» і в результаті обговорення на засідання кафедри психології змінено назву дисципліни у ОП 2020 р. на «Філософія психології». Зі слів Тарасової Т.Б. під час вивчення ОК «Психологія вищої школи» формуються бригади з метою розроблення педагогічних технологій. За результатами опитування академічного персоналу виявлено, що постійно переглядається та оновлюється зміст лекцій, наводяться сучасні методики та методи досліджень. Таким чином ЕГ дійшла до висновку, що навчальний контент та методики викладання навчальних дисциплін за даною ОП постійно оновлюються та змінюються. Разом з тим, ЕГ вважає за доцільне рекомендувати ЗВО продовжувати започатковану практику урахування потреб роботодавців при оновленні ОК. Під час інтерв'ю з ними було з'ясовано доречність посилення практичної складової та необхідності формування готовності випускників до різних умов професійної діяльності.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Кафедра Психології виступила співорганізатором (разом з лабораторією методології і теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка) міжнародного науково-практичного онлайн семінару «Психологія кризових ситуацій: сучасні виклики для України і Франції» (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/nauka/naukovi-zakhody/79-mizhnarodnij-naukovo-praktichnij-onlajn-seminar-psykholohiia-krizovikh-situatsij-suchasni-vikliki-dlya-ukrajini-i-frantsiji>). У 2019 році вийшла друком колективна монографія кафедри "Психологічні технології ефективного функціонування та розвитку особистості" (за редакцією С.Д.Максименка, С.Б. Кузікової, В.Л. Зливкова) у співавторстві з закордонними авторами (Польща, Білорусь). Видання отримало нагороду Золотою медаллю за перемогу в конкурсі в рамках XI Міжнародної виставки "Сучасні заклади освіти" в номінації «Компетентнісний підхід - основа змісту освіти» (Київ, березень 2020 року) (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/108-vitaemo-iz-nagorodzhenyiam>). Робота здійснюється в рамках «Стратегії

розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2020-2030 роки». На базі Університету проводяться наукові заходи міжнародного рівня, серед яких міжнародні конференції, семінари, круглі столи, інтернет-конференції, майстер-класи іноземних фахівців. Для проведення досліджень та стажування щорічно викладачі та аспіранти виїжджають до університетів та науково-дослідних установ зарубіжжя, зокрема до Польщі, Німеччини, Румунії, Словаччини, США. До прикладу 14-19 квітня 2019 р. доцент Вертель А. В. прийняв участь в українсько-словацькому семінарі Братислава – Попрад, Словацька республіка з відрядженням за кордон. Результатом стажувань є участь у викладачів у міжнародних проектах та подальша спільна робота у сфері наукової та педагогічної діяльності. Інформацію щодо академічної та професійної активності було надано під час візиту ЕГ (запит 19). Прикладом міжнародного стажування НПП за даною ОП є відомість про підвищення кваліфікації викладача Семеніхіної О.В. (Centre for European Reforms Studies, Luxembourg, certificate, Visualization of study material as the current trend of education in Ukraine, 03 October 2016 – 06 March 2017). Студенти та аспіранти беруть участь у найбільш поширених програмах студентського культурного обміну та стажування за кордоном, в тому числі програмах підтримуваних урядами зарубіжних країн GlobalUGRAD (США), DAAD (Німеччина), Еразмус+ (ЄС) та ін. Крім того, студенти мають можливість стати учасниками програми «Au-Pair», «CampAmerica», «Work&Travel» і аналогічними програмами Німеччини, Фінляндії, Греції, Туреччини, США. Інформація про можливість участі у міжнародних обмінах, проектах, конкурсах є доступною для всіх учасників освітнього процесу і міститься у вільному доступі на сайті ЗВО у закладці «Міжнародне співробітництво».

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Можливість вибору здобувачами ОК з інших освітніх програм. 2. Розроблення та введення в дію системи дистанційного навчання. 3. Активна науково-дослідна діяльність науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Можливості для академічної мобільності студентів даної ОП знаходяться на етапі становлення. 2. ЕГ визнає, що випускники задоволені результатами навчання за ОП, проте на фокус-групі проявили невпевненість у власних можливостях впливати на зміст окремих ОК. ЕГ рекомендує ЗВО тісніше залучати випускників для оновлення змісту ОК.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Підводячи підсумки сильних сторін, а саме: надану можливість вибору здобувачами ОК із «широкого переліку» дисциплін ЗВО, введення в дію системи дистанційного навчання та можливості вільного доступу до нього усіх учасників освітнього процесу, активну науково-дослідну діяльність науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти за ОП, що було підтверджено під час роботи ЕГ, - можна зробити висновки, що освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками (формування можливостей для академічної мобільності студентів за даною ОП), що не є суттєвими та можуть бути виправленими в короткий термін.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Процедура контролю та оцінювання здобувачів вищої освіти в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка регламентована «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf).

Процедуру контрольних заходів у період дистанційного навчання регламентує «Порядок організації поточного,

семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у СумДПУ імені А.С. Макаренка». ЕГ, проаналізувавши робочі програми, дійшла висновку, що задля забезпечення систематичності та системності контролю знань, умінь та навичок студентів, стимулювання їх до активної роботи впродовж усього періоду навчання, викладачі розробляють навчально-методичне забезпечення до дисциплін, де висвітлюють алгоритми виконання підготовки до підсумкової модульної роботи, заліку чи екзамену; умови одержання оцінки за модулем; перелік обов'язкових та вибіркового робіт. Загальні критерії оцінювання знань здобувачів з дисципліни містяться у робочих програмах. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання містяться у навчально-методичному забезпеченні дисциплін. Але привертає увагу факт відсутності чіткої диференціації критеріїв оцінювання різних форм самостійної роботи здобувачів під час навчання. Зі слів здобувачів, вони обізнані з критеріями їх оцінювання і в разі необхідності у них є можливість ознайомитись із даною інформацією у методичному кабінеті кафедри психології та у особистому електронному кабінеті студента у системі Moodle. За запитом під час візиту для детального ознайомлення ЕГ було надано НМК до наступних дисциплін: «Психологія вищої школи», «Короткотривале кризове консультування», «Вікова психокорекція». Змістове начинення вище перерахованих ОК містить робочу програму, матеріали до лекційних курсів, інструктивно-методичні матеріали до практичних занять та до самостійної роботи, засоби діагностики результатів навчання. У програмі навчальних дисциплін поданий перелік конкретних умінь і типових завдань діяльності, якими повинен оволодіти слухач після опанування цієї дисципліни. Вся інформація знаходиться у вільному доступі за посиланням (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/osvita/mahistr/2020-2021-nr>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Під час проведення експертизи експертною групою підтверджено, що процедура атестації здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», «Положенням про кваліфікаційну роботу у СумДПУ ім. А.С. Макаренка». Формами підсумкової атестації здобувачів вищої освіти за ОП 2019 є «Комплексний кваліфікаційний екзамен з фахових дисциплін» (обсягом 1,5 кредити ЄКТС) (https://psy.sspu.edu.ua/images/opp_magistr2019.pdf), а у Навчальному плані 2019 підсумкова атестація зазначена як «Усний комплексний кваліфікаційний іспит з теорії і практики психології з методикою викладання» (https://psy.sspu.edu.ua/images/uchebn_plan_magistr2019.pdf). За запитом ЕГ щодо надання програми кваліфікаційного іспиту для набору 2019 року була надана програма 2020 року, тому ЕГ не мала можливості порівняти зміст цих іспитів для 2019 і 2020 років вступу. На захист кваліфікаційної роботи віднесено 1,5 кредити ЄКТС. Підсумкова атестація в ОП 2020 р. містить «Захист кваліфікаційної роботи» (обсягом 10 кредитів ЄКТС) та «Кваліфікаційний екзамен з психології та практики консультування» (обсягом 2 кредити ЄКТС). Даний кваліфікаційний екзамен у своїй структурі містить такі ОК: «Філософія психології», «Методика та організація наукового дослідження», «Сучасні засоби психодіагностики», «Сучасні технології психологічного консультування», «Психологія вищої школи», «Короткотривале кризове консультування», «Профілактика і корекція відхилень у поведінці», «Вікова психокорекція», «Психологія роботи з сім'єю». Форма проведення іспиту – усна співбесіда. Усі екзаменаційні завдання, зазначені в екзаменаційному білеті з комплексного кваліфікаційного іспиту з теорії і практики психології з методикою викладання, є рівнозначними за їх внеском до загальної оцінки за іспит. Підсумкова оцінка комплексного кваліфікаційного іспиту є середньою оцінкою за кожен складову екзаменаційного завдання. Програма комплексного кваліфікаційного іспиту «Психологія та практика консультування» була надана під час візиту та міститься за посиланням (https://psy.sspu.edu.ua/images/programa_ek_magistr_psihologiya_21.pdf). ЕГ констатує, що форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти. Стандартом передбачені атестаційний екзамен та захист кваліфікаційної роботи (Наказ МОН № 564 від 24.04.2019 р.), як форми підсумкової атестації, що відповідає останній редакції освітньої програми затвердженої Вченою радою (Протокол №10 від 27.04.2020 р.).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими і доступними для усіх учасників освітнього процесу. Процедура проведення контрольних заходів здійснюється відповідно до: «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», «Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», «Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», «Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка», «Порядку організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у СумДПУ імені А.С. Макаренка». Перелічені документи розміщені на сайті університету та доводяться до відома здобувачів на початку навчального семестру, що було підтверджено під час зустрічі з ними. Студенти ознайомлені із цими документами та в ході інтерв'ювання підтвердили факт об'єктивності їх оцінювання. На зустрічі з викладачами Антон Вертель повідомив, що задля забезпечення права здобувачів на оскарження результатів контролю знань у разі їх необ'єктивного оцінювання у ЗВО з березня 2020 р. діє комісія з питань етики та академічної доброчесності (Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського

державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка). В свою чергу, Олена Семеніхіна повідомила про процедуру у випадку, коли студент вважав, що отримав недостатньо балів під час дистанційного оцінювання. В такому випадку він звертався з заявою про розгляд його знань, вмінь та навичок до апеляційної комісії факультету. Зі слів представників ЗВО (при зустрічах з усіма фокус групами) фактів та прецедентів корупції та конфлікту інтересів на даній освітній програмі не зафіксовано. В ході візиту ЕГ було з'ясовано, що у ЗВО врегулювання потенційного конфлікту інтересів відбувається за рахунок сумління НПП і здобувачів, усвідомленої можливості звернутись за допомогою до кураторів та адміністрації ЗВО. Здобувачі під час фокус-групи відмітили, що можуть звертатись до адміністрації у будь-який час і впевнені в тому, що допомога буде надана. Крім того, певну роль відіграють Психологічна служба (<https://sspu.edu.ua/universityet/pro-universityet/psycholohichna-sluzhba>), Психолого-педагогічний консультативний центр (<https://ipp.sspu.edu.ua/index.php/psycholoho-pedahohichniy-konsultatyvnyi-tsentr>), Центр психологічної допомоги „Психолог і Я” (<https://ipp.sspu.edu.ua/index.php/tsentr-psykolohichnoi-dopomohy-psykolohiia-i-ya>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Інструментом протидії порушенню академічної доброчесності та врегулювання питань дотримання академічної доброчесності є «Положення про систему забезпечення АД у освітньо-науковій діяльності СумДПУ імені А.С. Макаренка». «Кодекс АД СумДПУ імені А.С. Макаренка» визначає правила і норми АД, етичної поведінки, професійного спілкування працівників та осіб, що навчаються у ЗВО. Положення «Про комісію з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка» визначає порядок діяльності комісії з питань етики та академічної доброчесності, процедуру розгляду справ щодо порушення Кодексу та норм АД членами університетської спільноти, а також способи дисциплінарного впливу. При зустрічах зі здобувачами з'ясовано, що інформація про АД доводиться до них під час підготовки матеріалів статей та кваліфікаційних робіт. З метою недопущення академічної недоброчесності університетом укладено ліцензійний договір з ТОВ «Плагіат» про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням. Система використовується через інтерфейс користувача, що доступний в мережі Інтернет на сайті www.plagiat.pl та StrikePlagiarism.com. Ірина Железняк, директор Наукової бібліотеки підтвердила факт перевірки робіт на антиплагіат, і наголосила, що перша перевірка є безкоштовною, у разі виявлення високої кількості відсотків співпадінь – повторна послуга становить 250 грн. Процедура перевірки робіт на плагіат: за тиждень до захисту кваліфікаційна робота подається на кафедру, підписується заява про ознайомлення з процедурою перевірки. Протягом 3 днів робота перевіряється по двом показникам (співпадіння 5 і більше слів, 25 і більше слів). Рекомендованими показниками відповідно до положення про кваліфікаційну роботу є: 50% і менше - робота унікальна, від 51 до 80% - робота повертається на доопрацювання, більше 81% - не приймається; 10% і менше за показником 2 – текст унікальний, 41% і більше – робота не приймається). Завідувач випускової кафедри С. Кузікова повідомила, що дана інформація повідомляється студентам на етапі вибору теми кваліфікаційної роботи. Під час фокус-груп зі здобувачами і НПП також з'ясовано, що вони підписують декларацію про АД на початку навчального року (під час “тижня академічної доброчесності”). Вагомий внесок належить інституту кураторства (підтверджено зі слів студентів під час зустрічі). Олена Семеніхіна повідомила, що під час вивчення ОК «Цифрові технології в галузі» студенти знайомляться з поняттями плагіату. В структурі Електронного архіву Наукової бібліотеки університету створено відповідний розділ для розміщення випускних атестаційних робіт здобувачів вищої освіти (01 грудня 2019 року). Кваліфікаційні роботи за ОП будуть внесені до репозитарію після захисту у грудні 2020 р. Позитивною практикою у ЗВО є наявність сторінки на сайті «Інформаційний вісник» як способу популяризації дотримання АД (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/informaciyuiy_visnik_4ff81.pdf). Фактів порушення АД серед здобувачів цієї ОП не було виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Чітка система контрольних заходів, яка врегульована нормативними документами ЗВО та є зрозумілою для здобувачів; 2. Прозора процедура оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти; 3. Принципи академічної доброчесності популяризуються у ЗВО та дотримуються усіма учасниками освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Відсутні методичні вказівки або рекомендації до проведення «Комплексного кваліфікаційного екзамену з фахових дисциплін» ОП 2019 р. ЕГ рекомендує розробити методичні вказівки або рекомендації до проведення «Комплексного кваліфікаційного екзамену з фахових дисциплін» ОП 2019 р. 2. Недиференційовано критерії оцінювання якості знань здобувачів вищої освіти з різних форм самостійної роботи. ЕГ рекомендує розробити чіткі критерії оцінювання якості знань здобувачів вищої освіти з різних форм самостійної роботи.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Аналізуючи нормативну документацію ЗВО та чітку систему контрольних заходів, підтверджену прозорою процедурою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, беручи до уваги систему популяризації та дотримання принципів академічної свободи усіма учасниками навчального процесу ЕГ дійшла висновку, що освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недовіками, що не є суттєвими. Вказані слабкі сторони можуть бути виправлені в короткі терміни, так як при зустрічах усіх фокус-груп було помітно видно злагожену діяльність НПП та здобувачів освіти з адміністративним персоналом.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ засвідчує, що академічна і професійна кваліфікація викладачів на ОП забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. На підтвердження цього, крім відомостей СО, ЗВО надав таблиці щодо наукової і професійної активності НПП (відповідь на запит № 19), а також відомості про підвищення кваліфікації і стажування (відповідь на запит № 11), які дають вичерпне уявлення про відповідність НПП навчальним дисциплінам, які вони викладають. На ОП викладають 9 НПП, з яких 1 - д. психол. н., проф., 1 - д. пед. н., проф., 3 - к. психол. н., доц., 3 - к. ф. н., доц., 1 - к. пед. н., доц. Всі НПП, які забезпечують викладання дисциплін за даною ОП, здійснили у 2016-2020 р.р. стажування у вітчизняних та зарубіжних навчальних закладах, наукових установах (відповідь на запит № 19).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів за результатами опитування адмінперсоналу та НПП є прозорою і дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. Вона відбувається відповідно до "Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДПУ імені А.С.Макаренка, укладання та розірвання з ними трудових договорів (контрактів)" (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_provedennya_konkursnogo_vidboru_pri_zamischenni_vakposad_npp_ofaf9.pdf). Обов'язковою умовою проведення конкурсного відбору викладачів є оголошення в ЗМІ і на сайті СумДПУ про проведення конкурсу. Після завершення прийняття заяв від претендентів відбувається попереднє обговорення кандидатур на заміщення посад НПП колективом кафедри, далі висновки кафедри про професійні та особистісні якості претендентів затверджуються голосуванням та переглядаються конкурсною комісією й передаються на засідання Вченої ради, де НПП обираються за конкурсом таємним голосуванням з урахуванням рекомендацій кафедр. НПП, що вже працюють в СумДПУ, для участі у конкурсі подають звіт про виконання контракту. На сайті СумДПУ є згаданий Порядок, а також оголошення про конкурс на заміщення вакантних посад від жовтня 2020 (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/11/pro_ogoloshennya_konkursu_d203a.pdf). Під час бесіди з НПП, які забезпечують дану ОП, ЕГ з'ясувала, що добір викладачів на дану програму відбувався з урахуванням наукових досягнень та ступеню їх релевантності тим ОК, які вони мають викладати. Зокрема, враховуються публікації з проблем, які висвітлюються в ОК, активна участь у конференціях, семінарах та стажування (у вітчизняних та іноземних навчальних закладах, наукових установах).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці залучені до організації освітнього процесу, зокрема: 1. Брала участь у розробці та рецензуванні ОП (відповідь на запит № 10, підтверджено на фокус-групі). Для цього в СумДПУ діє Рада роботодавців (<https://sspu.edu.ua/rada-robotodavtsiv>), при ній - експертні ради стейкхолдерів за спеціальностями, до якої входять 17 роботодавців з відповідної спеціальності (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/nakaz_97_c7cad.pdf). 2. Надають бази для проведення виробничої практики і проводять її для здобувачів (відповідь на запит № 2,3, підтверджено на фокус-групі). 3. Обговорюють освітній процес під час участі у Міжнародній науково-практичній конференції «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», яку щорічно організовує випускова кафедра. Для цього діє окремий круглий стіл, на якому НПП, здобувачі і роботодавці обговорюють ОП, результати

опитувань, перспективи співпраці (у 2020 модератором круглого столу виступив директор Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор В. Г. Панок) (відповідь на запит № 8, підтверджено на фокус-групі). 4. Організують стажування і підвищення кваліфікації НПП, зокрема Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (І. Щербакова, А. Вертель, Л. Дворніченко, К. Пасько, С. Пухно, Т. Тарасова та ін.). Роботодавці залучені до реалізації освітнього процесу, зокрема здійснюють доповіді і проводять майстер-класи для здобувачів під час участі у Міжнародній науково-практичній конференції «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», яку щорічно організовує випускова кафедра (Сущенко О.М.), проводять майстер-класи (Марухіна І.В), он-лайн лекції (Анплєєв А.Б., Федорова Є.В.); беруть участь у засіданнях круглих столів. Представники роботодавців на фокус-групі зазначили, що не беруть участь у проведенні аудиторних занять, отже ЕГ констатує, що залучення роботодавців до викладання за ОП - перспективний напрям роботи випускової кафедри, який потребує уваги.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення професіоналів практиків на ОП відбувається на сьогодні у двох формах: проведення дистанційних он-лайн занять та їх робота на умовах сумісництва. По першому напрямку. Анплєєв Андрій Борисович - лікар нарколог, психіатр, психотерапевт КНП "Обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань" (22.05.20, лекція «Вступ до теорії залежностей: сучасні концепції» (4 години); 29.05.20, лекція «Вступ до теорії залежностей: сучасні концепції та технології роботи» (4 години) (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/84-lektsiya-promozhivosti-psikhoterapevtichnoji-dopomogi-lyudyam-z-zalezhnistyuu>). Федорова Євгенія Валентинівна – практичний психолог відділення для дітей з ураженням ЦНС та порушенням психіки КНП СОР «Сумська обласна дитяча клінічна лікарня» (03.06.20, лекція з елементами практикуму «Пісочна терапія: особливості використання в роботі психолога» (4 години) (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/85-lektsiyamozhivosti-vikoristannya-pisochnoji-terapiji-v-roboti-psikhologa-konsultanta>). Залозна Оксана Михайлівна – практичний психолог кабінету екстреної психологічної допомоги «Телефон довіри» КНП "Обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань", психолог вищої категорії. З жовтня розпочинається цикл лекцій (10 годин) на тему «Особливості телефонного консультування». Другий напрямок випускова кафедра почала освоювати у 2020-2021 навчальному році через залучення професіоналів-практиків до проведення навчальних занять з практико-орієнтованих дисциплін. На умовах сумісництва на ОП викладають Ратєєва В.О. кандидат педагогічних наук, практичний психолог психологічної служби СумДПУ імені А.С.Макаренка; Федорова Є.В., практичний психолог відділення для дітей з ураженням ЦНС та порушенням психіки КНП СОР «Сумська обласна дитяча клінічна лікарня». За результатами опитування здобувачів освіти показник задоволеності залученням до навчального процесу професіоналів-практиків має високий рівень вираженості (4,4 з 5 балів) (https://psy.sspu.edu.ua/images/mag_opros.pdf). ЕГ констатує, що випускова кафедра залучає професіоналів-практиків до викладання на ОП, однак умови карантину істотно звужують ці можливості.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО має налагоджену систему професійного розвитку НПП. Основні положення щодо професійного розвитку НПП зазначені у Положенні про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_v_sumdpu2_6a064.pdf). Аналіз матеріалів, які були у розпорядженні експертної групи, а саме Таблиці 2 «Відомостей про самооцінювання» та копій сертифікатів, довідок про стажування НПП, дозволив стверджувати, що всі НПП, які задіяні в ОНП «Психологія», регулярно підвищують свій науковий та методичний рівень шляхом стажування. ЕГ підтвердило, що викладачі кафедри психології активно навчаються в межах неформальної освіти (Мотрук Т.О. – річна програма «КПТ+» (м. Львів, 2019-2020 р.); Тарасова Т.Б. – навчальна програма «Змішане навчання» 2017р. та «Тьютор дистанційного та змішаного навчання» 2018р., НТУ «Харківський політехнічний університет»; Ніколаєнко С.О. – інтенсивний курс «Регресивний гіпноз» (2016р.), навчальна програма «Сучасний гіпноз та гіпнотерапія» (2018р.). Беруть участь у навчальних проектах з естетотерапії (Василевська О.І., Дворніченко Л.Л., Мотрук Т.О., Пасько К.М.). Беруть очну участь у міжнародних семінарах: Вертель А.В. семінар «Сучасні технології соціальної роботи у різних сферах життя», Братислава-Поппрад, 2019 р. (відповідь на запит № 11). ЕГ під час зустрічі з НПП та адміністративним персоналом з'ясувала, що керівництво СумДПУ дійсно сприяє їх професійному розвитку, укладаючи відповідні угоди з іншими ЗВО, організаціями та установами (вітчизняними та зарубіжними). Науково-педагогічних працівників вчасно інформують про можливості підвищення кваліфікації (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/pidvyshchennia-kvalifikatsii>), міжнародні проекти, гранти (<https://sspu.edu.ua/universytet/mizhar-diyalnist/spivrobotnytstvo>), (<https://sspu.edu.ua/nauka/stypendii-i-granty>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група з'ясувала, що ЗВО дійсно стимулює розвиток викладацької майстерності запровадженою системою рейтингу викладачів. На сайті СумДПУ розміщено Положення про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, Навчально-наукових інститутів, факультетів (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf). В колективному договорі, додаток 3 “Положення про преміювання працівників”, п.1.3 зазначено, що рейтинг є підставою для преміювання НПП (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovir_2019-2022.pdf). Результати рейтингового оцінювання доводяться НПП усно під час нарад і зборів, крім того доступні на сайті (<https://sspu.edu.ua/reitynhy-sumdpu-imeni-asmakarenka>). Під час зустрічі викладачі підтвердили, що їх преміюють у випадку високих рейтингових показників за системою внутрішнього оцінювання, підготовки кадрів вищої кваліфікації, видання підручників та монографій, публікації у журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, наявності внутрішніх відзнак. У ЗВО передбачені також моральні заохочення, зокрема винагороди у вигляді подяк та грамот (оголошення подяки ректора, грамота ректора, а також за поданням адміністрації СумДПУ на відзначення регіональними та відомчими відзнаками).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Освітній процес за ОП здійснюють НПП, які 100% мають науковий ступінь / вчене звання, відповідають вимогам щодо академічної / професійної кваліфікації. 2. В СумДПУ діє рейтингова система оцінювання діяльності НПП, кафедр, факультетів і навчально-наукових інститутів, яка є прозорою і впливає на стимулювання професійної активності викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. ЕГ рекомендує розширювати практику залучення роботодавців до освітнього процесу, наприклад, шляхом проведення бінарних занять роботодавців-НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП та освітня діяльність за нею відповідають критерію (викладачі - відповідають навчальним дисциплінам, мають достатню кваліфікацію; процедури конкурсного відбору НПП є прозорими і дозволяють відібрати кваліфікованих НПП; роботодавці і професіонали-практики залучені до освітнього процесу; ЗВО сприяє професійному розвитку і формуванню педагогічної майстерності викладачів) з недоліками (запрошені на фокус-групу роботодавці не викладають на ОП), які не є істотними і можуть бути виправлені в короткий термін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази та ресурсів ЗВО під час візиту (відеофільм (<https://www.youtube.com/watch?v=u-Zmo0PhguI>) та презентація приміщень з детальним описом) показав, що створене освітнє середовище забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання даної ОП. У наявності достатній аудиторний фонд (лекційні аудиторії), обладнаний сучасними приладами супроводу лекційно-академічної діяльності викладача (мультимедійними проекторами). Сучасна інфраструктура бібліотеки ЗВО створює можливості для здобувачів та НПП вирішувати освітні завдання за рахунок: реального простору та простору он-лайн (<https://library.sspu.edu.ua/>)/ Послуги та сервіси, що надає бібліотека є наступними: Віртуальна бібліографічна довідка; Замовлення консультацій та тренінгів, Визначення індексів УДК, Замовлення на комплектування, Перевірка на плагіат, Електронне замовлення літератури, Електронна доставка документа та Платні послуги). Робота бібліотеки сприяє організації наукових досліджень усіх учасників освітнього процесу, надаючи доступ до наукометричних видань (<https://library.sspu.edu.ua/#>). За результатами зустрічей ЕГ із представниками усіх фокус груп, встановлено, що у ЗВО надається можливість працювати з наявними у бібліотеці каталогами або шукати необхідний книжковий фонд та користуватися комп'ютерами. Доступним є дротове і Wi-Fi-підключення. Створено загальноуніверситетську

локальну комп'ютерну мережу з безкоштовним цілодобовим виходом для студентів та співробітників до мережі Internet. НПП та здобувачі освіти мають змогу користуватись інтернет сервісами та необхідними для навчального процесу, ліцензійними програмними продуктами, комп'ютерами у приміщеннях ЗВО. Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили факт свого задоволення щодо стану освітнього середовища та заходів підтримки ЗВО в процесі навчання. Наявність відкритих запитань під час опитування надає можливість студентам висловити свої побажання (пропозиції) щодо покращення освітнього середовища та бачення питань врегулювання конфліктів інтересів. Задоволення потреб здобувачів забезпечується за рахунок створеного Психолого-педагогічного консультативного центру (<https://ipp.sspu.edu.ua/index.php/psykholoho-pedahohichnyi-konsultatyvnyi-tsentr>). Ознайомчі фото-відеоматеріали, надані ЗВО, переконують в тому, що в СумДПУ створено достатню матеріально-технічну базу для навчання, проживання, дозвілля здобувачів та інших учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка забезпечує безоплатний доступ для здобувачів вищої освіти та викладачів до сучасної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Це забезпечує вирішення цілей та досягнення програмних результатів даної ОП. Виключенням є оплата за повторну перевірку магістерських робіт на плагіат (250 грн), а також додаткові платні послуги бібліотеки (<https://library.sspu.edu.ua/platni-poslugy/>). Крім того, в СумДПУ є перелік платних послуг, які виходять за межі освітнього процесу за ОП (<https://sspu.edu.ua/platni-poslugy>). ЕГ вважає це позитивною практикою.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У ЗВО створені безпечні умови організації освітнього процесу, забезпечуються здорові і безпечні умови перебування в аудиторіях, попередження травматизму, створюється оптимальний режим роботи і навчання, що регулюється наступними положеннями: «Про систему управління охороною праці СумДПУ імені А.С. Макаренка», «Про порядок введення претензійно-позовної роботи у СумДПУ імені А.С. Макаренка», «Про добровільну пожежну дружину СумДПУ імені А.С. Макаренка», «Про комісію з питань евакуації СумДПУ імені А.С. Макаренка», «Про уповноважену особу СумДПУ імені А.С. Макаренка». В бесіді з адміністративним персоналом підтверджено, що при організації загального середовища ЗВО враховано інтереси осіб з особливими потребами. В рамках реалізації ОП враховується потреба сучасного суспільства у послугах консультуючого психолога. Навчально-науковий центр надання психологічної допомоги населенню при кафедрі психології проводить наукові, навчальні та психогігієнічні роботи з призовниками в українську армію, а також розробляє методичний інструментарій, методичні рекомендації для психологів які супроводжують дані категорії населення. Результати представлені у кваліфікаційних роботах магістрів та публікаціях випускників у наукових виданнях (керівники Ніколаєнко С.О., Мотрук Т.О.). У рамках співробітництва ННКЦ та спеціальних служб м. Суми та Сумської області, що працюють з даною категорією населення упродовж 2019 року були проведені спільні заходи з Сумським міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та ОКУ СОР Соціальний гуртожиток для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами зустрічей зі студентами, представниками студентського самоврядування, випускниками, працівниками відповідальних підрозділів та адміністрацією видно якісну взаємодію деканатів та допоміжних підрозділів із студентами, можливість взаємодії НПП із студентами (засобами як очної, так і дистанційної комунікації). У ЗВО забезпечено інформаційну підтримку, зокрема на сайті університету розміщено закладку «Новини» (<https://sspu.edu.ua/news>) в розділі якої можна ознайомитись з матеріалами відео новин (<https://sspu.edu.ua/news/videonews>) та радіо новин (<https://sspu.edu.ua/news/radionews>). У соцмережах створені спеціальні групи, в які подається необхідна для здобувача актуальна інформація. Соціальний та консультативний супровід здобувачів ґрунтується на особистісно-орієнтованому підході, шляхом моделювання реальних професійних умов спілкування, використанні професійних завдань і вправ, спрямованих на підвищення комунікативної активності студентів, створенні умов для зняття напруги та забезпечення відкритості, доброзичливості та комунікабельності в процесі спілкування зі студентами як під час занять, так і у поза навчальний період. Реалізація виховної роботи в студентських групах здійснюється через інститут кураторства (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/vykhovannia/storinka-kuratora>). Реалізації механізмів підтримки студентів сприяє також система виховної роботи університету, яка спрямована на створення організаційно-педагогічних умов для адаптації студентів першого курсу до навчання в університеті. На сторінці кафедри психології у закладці «Новини» можна ознайомитись із подіями кафедри (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php>). На допомогу всім учасникам навчально-виховного процесу у ЗВО діє Психологічна служба (<https://sspu.edu.ua/universytet/pro-universytet/psykholohichna-sluzhba>). Працює анонімний телефон «Довіри для студентів» (68-59-81 в будні дні), де соціальний педагог психологічної служби надає соціальні послуги, які спрямовані на задоволення соціальних потреб

студентів. З метою проведення профорієнтаційної та рекламно-інформаційної діяльності функціонує Центр професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (<https://sspu.edu.ua/tsentr-profesiino-karierno-oriientatsii-ta-vstupu-na-navchannia>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО існує практика забезпечення безперешкодного доступу особам з особливими освітніми потребами та іншим маломобільним групам населення до першого поверху адміністративної будівлі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Загалом створені умови відповідно до будівельних норм, державних стандартів та правил, про що могла пересвідчитися експертна група під час відео огляду. На сайті кафедри є «Картка супроводу» для маломобільних груп населення (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/abituriientu/malomobilni-verstvy-naselennia>). На резервну зустріч ЕГ було запрошено здобувача вищої освіти 2 курсу заочної форми навчання з особливими освітніми потребами Щигло Ю.В. Студент підтвердив, що у ЗВО враховано його фізичні особливості і заняття для академічної групи, в якій він навчається, проходять в аудиторіях першого поверху. Здобувач працює над кваліфікаційною роботою і задоволений, створеними для реалізації права на освіту, умовами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) в університеті визначаються відповідно до Положень «Про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ імені А.С.Макаренка», «Про порядок ведення претензійно-позовної роботи у СумДПУ імені А.С. Макаренка», «Положення про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка». Цими Положеннями передбачено права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в контексті процедури вирішення конфліктних ситуацій. В ході інтерв'ювання, з'ясовано, що розроблено механізми надання інформаційної та консультативної підтримки, а також своєчасного реагування на можливі прецеденти пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією. При зустрічах з керівництвом та адміністративним персоналом з'ясовано, що прецедентів конфліктних ситуацій у ЗВО загалом та на даній ОП зокрема, не зафіксовано. Здобувачі не в повній мірі обізнані, які заходи вживаються ЗВО щодо усунення і попередження дискримінації, політики врегулювання конфліктних ситуацій пов'язаних з корупцією.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Сучасна інфраструктура ЗВО, матеріально-технічна база, бібліотека, а також навчально-методичне забезпечення створюють умови для досягнення визначених програмних цілей та результатів навчання даної освітньої програми.
2. Здобувачі вищої освіти забезпечені освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою.
3. Створені достатні умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами і така особа успішно навчається на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Під час зустрічей ЕГ з НПП та здобувачами, було виявлено факт неповної обізнаності усіх учасників навчального процесу саме з процедурою вирішення питань протидії сексуальним домаганням, дискримінації, корупції та вирішення конфліктних ситуацій. ЕГ рекомендує розробити механізми інформування учасників освітнього процесу з питань протидії сексуальним домаганням, дискримінації, корупції та вирішення конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За результатами зустрічей та аналізу матеріалів даної ОП ЕГ констатує наявні фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення. СумДПУ імені А.С. Макаренка забезпечує безоплатний доступ для них здобувачів вищої освіти. У ЗВО створено освітнє середовище, яке задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти за ОП. Здобувачі одержують достатню освітню, організаційну, консультативну та соціальну підтримку. У ЗВО створені достатні умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами і є така особа, яка успішно навчається на ОП. Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими, а саме факт неповної обізнаності усіх учасників освітнього процесу з процедурою вирішення питань з питань протидії сексуальним домаганням, дискримінації, корупції та вирішення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО існують процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, які регулюються “Положенням про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), “Положенням про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf) та “Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у СумДПУ імені А.С. Макаренка” (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpechennya_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_ta_yakosti_vo_620e3.pdf). Також на базі університету створено комісію із забезпечення якості вищої освіти (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_komisiyu_iz_zabezpechennya_yakosti_vischoyi_osviti_5d370.pdf). Освітня програма переглядається на засіданнях кафедри, підтвердженням чому є протоколи кафедри, зокрема Витяг з протоколу № 8 від 16 березня 2020р. та Витяг з протоколу №6 від 14 січня 2020 р. (відповідь на запит № 10).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються на ОП, залучаються до перегляду та покращення якості освітньої програми, це відбувається шляхом анкетування здобувачів. Результатами анкетування заслуховуються на засіданні кафедри (Витяг з протоколу №6 від 14 січня 2020). З ініціативи студентського самоврядування у грудні 2019 року було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу (<https://psy.sspu.edu.ua/index.php/vykhovannia/samovriaduvannia>), результати анкетування використовувались при перегляді ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В університеті створена Рада роботодавців СумДПУ імені А.С.Макаренка, головна мета якої покращення якості підготовки фахівців, працевлаштування випускників та підвищення їх кваліфікації. Наказом № 97 від 10 лютого 2020 року були затверджені експертні ради стейкхолдерів за ОП. Роботодавці залучаються до методичних семінарів та конференцій, зокрема в протоколі № 7 засідання кафедри психології від 27 лютого 2020 р. розглядалось питання “Про обговорення питань якісної підготовки майбутніх фахівців в галузі психології на засіданні учасників «Круглого столу» «Сучасний психолог: актуальні запити ринку праці» (15 лютого 2020 року). Роботодавці, які були присутні на фокус-групі, констатували власну залученість до наукових заходів, що проводяться в Університеті, а також до процедур оновлення і перегляду ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В університеті створено “Асоціацію випускників”(<https://association.sspu.edu.ua>). Випускники даної ОП залучаються до участі в круглих столах, конференціях. Випускники можуть долучитись до удосконалення ОП шляхом проходження анкетування, яке доступне на сайті університету (https://docs.google.com/forms/d/1yECjveKmckKolWdp_mzgvfN1BA2Q58iP9zR88lMdUCQ/viewform?edit_requested=true) та під час наукових заходів, які проводяться випусковою кафедрою.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості ЗВО регулюється "Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка" (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/polojennya/15.pdf) та забезпечує вчасне реагування на недоліки в ОП шляхом постійного моніторингу та перегляду ОП з урахуванням думки стейкхолдерів, що підтверджується під час онлайн-зустрічей з фокус-групами та протоколами кафедри. Усі бажаючі мають змогу ознайомитись з ОП на сайті, та залишити свої думки щодо покращення ОП та її окремих компонентів. В університеті створено Центр забезпечення якості вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, мета якого реалізації стратегічних цілей розвитку Університету щодо підвищення якості вищої освіти та освітньої діяльності, забезпечення відповідності рівня якості освітніх послуг вимогам стейкхолдерів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитація відбулася у 2015 році за результатами якої було сформульовано ряд зауважень та пропозицій. Під час перегляду та удосконалення ОП всі недоліки було виправлено.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка представлена в ряді положень та наказів, серед яких: Статут університету (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf), Стратегія розвитку університету на 2020-2030 роки (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya_b57d5.pdf), Кодекс академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf), Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_akademichnoyi_dobrochesnosti_u_o_svitno-naukoviy_diyalnosti_56ed3.pdf). Під час опитування фокус груп визначено, що здобувачі підтверджують різноманітність і систематичність заходів інформування щодо академічної доброчесності. В університеті проводяться заходи щодо популяризації принципів АД, зокрема тижень АД, семінари, лекції з даного питання. Водночас уявлення членів фокус-групи студентів про це явище розвинені на досить поверховому рівні. ЕГ рекомендує продовжувати роботу щодо інформування учасників освітнього процесу про засади академічної доброчесності і політики її забезпечення у ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. В ЗВО існує дієва система внутрішнього забезпечення якості ОП, що підтверджується відповідними нормативними документами. До перегляду ОП постійно залучають усіх стейкхолдерів та зважаючи на їх думку удосконалюють освітню програму та/або її певні компоненти. Проводиться робота щодо популяризації академічної доброчесності. 2. В СумДПУ створено Асоціацію випускників, інформація про їх кар'єрний шлях збирається і популяризується ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Уявлення студентів - членів фокус-групи про АД достатньо поверхові. ЕГ рекомендує продовжувати роботу щодо інформування учасників освітнього процесу про засади академічної доброчесності і політики її забезпечення у ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 8.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В ЗВО визначено процедури створення (оновлення, перегляду, моніторингу) ОП, які послідовно дотримуються; здобувачі і роботодавці залучені до періодичних переглядів ОП, їх позиція єраховується; створено Асоціацію випускників, в СумДПУ створено культуру якості, що сприяє розвитку ОП). Освітня програма відповідає визначеному критерію зокрема позитивними практиками є опитування стейкхолдерів, та популяризація принципів академічної доброчесності, але з недоліками, зокрема уявлення студентів - членів фокус-групи про академічну доброчесність достатньо поверхові.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В СумДПУ визначені чіткі та зрозумілі правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які регламентуються Статутом університету (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf), Колективним договором (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovir_2019-2022.pdf) та Положенням про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) усі вони доступні на сайті факультету і кожен бажаючий може з ними ознайомитись.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньої програми був завчасно розміщений на офіційному сайті університету (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/10/opp_maistr_psihologiya_2020_proekt_8bb3b.pdf) усі бажаючі можуть ознайомитись з проектом та залишити коментарі та побажання на електронну пошту zavpraktpsyh@sspu.edu.ua.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО своєчасно та в повному обсязі оприлюднює на своєму веб-сайті точну і достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування усіх стейкхолдерів. Освітня програма з психології розміщена за посиланням <https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/osvitni-prohramy#> Під час проведення акредитаційної експертизи освітньої програми також відбулось оприлюднення на веб-сайті університету програми візиту експертної групи, що підтверджує оприлюднення достовірної інформації щодо освітньої програми та надання можливості усім охочим долучитись до її обговорення https://sspu.edu.ua/images/2020/09/programma_vizita_magistratura_053_36ffc.pdf). Каталог вибіркових дисциплін є доступним на сайті (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Вся інформація про заклад вищої освіти, освітню програму, її цілі, програмні результати, освітні компоненти викладена на офіційному веб-сайті закладу освіти коректно та в достатньому обсязі. Інформація є прозорою та доступною для всіх учасників ОП та стейкхолдерів. Є можливість внесення пропозицій щодо змін в ОП для всіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Опис дисциплін вибіркового блоку не є достатнім та поверхово описує дисципліну. ЕГ пропонує розробити силабуси в яких буде конкретизовано цілі та програмні результати кожної дисципліни.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма загалом відповідають визначеному критерію (в СумДПУ визначені правила і процедури, що регулюють права і обов'язки учасників освітнього процесу; проект ОП оприлюднений завчасно; інформація про ОП є на сайті в достатньому обсязі) з недоліками, що не є суттєвими, зокрема рекомендується розширити інформацію щодо дисциплін вільного вибору, додати цілі та компетентності які отримує здобувач при вивченні даної дисципліни.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ларіонов Станіслав Олександрович

Члени експертної групи

Барчі Беата Василівна

Чупіна Катерина Олександрівна